

La fàbrica de les idees

Política i cultura
a la Catalunya del segle XX

JORDI CASASSAS YMBERT

editorial **afers**

Catalunya comparteix amb la resta de l'Occident europeu actual una paralitzant incertesa de futur. Bona part del guió amb què aquest neguit general es materialitza en el cas català se centra en l'avaluació de la vigència d'aquell projecte de construcció d'una Catalunya nacional i moderna encetat pel catalanisme a la fi del segle XIX. Aquest no ha estat un procés autista, sinó que s'ha fet volgudament en funció de l'exigència política espanyola i la dinàmica cultural europea: per això el neguit és compartit. Aquest llibre explica, històricament (ja que la inquietud de la incertesa és el resultat d'un procés profundament històric), alguns dels elements que intervenen en aquest procés i que ens porten a la situació actual. El llibre analitza quatre grans arguments: la caracterització dels intel·lectuals que fan funcionar la moderna «fàbrica de les idees» catalana, el plantejament de la seva obra nacionalitzadora i modernitzadora i la forma com es concretà en la xarxa urbana catalana; el contrast de Catalunya amb un món que consolida la violència moderna, que fa de les idees doctrines de combat i compromet la democràcia; les possibilitats i els elements amb què es va construir la moderna i dinàmica identitat catalana; i l'origen de les contradiccions que aporta a aquest projecte l'evolució més recent, filla d'un col·lapse del passat perpetrat en la derrota de 1939 i magnificat per la gran onada immigratòria dels anys seixanta. Sense una adequada sistematització dels fets i la seva jerarquització ordenada per recuperar un sentit, qualsevol lícita instrumentalització del passat no passarà de la fase més barroera de la manipulació del seu sentit.

Jordi Casassas Ymbert (Barcelona, 1948) és doctor en Història Contemporània per la Universitat de Barcelona (1977) i catedràtic d'aquesta especialitat (1989). Des de 1990 dirigeix el Grup d'Estudis d'Història de la Cultura i dels Intel·lectuals, i des de 1998 el seu portaveu *Cercles. Revista d'Història Cultural*, que és un dels principals introductors de la moderna història cultural a Catalunya. Ha estat, entre d'altres, codirector de la «Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català» (1983-1993), assessor principal d'*Història, política, societat i cultura dels Països Catalans* (1995-1999) i codirector del *Diccionari d'Historiografia Catalana* (2003). Premi Ramon Trias Fargas 2004 pel llibre *El temps de la nació. Estudis sobre el problema polític de les identitats* (2005), és autor, entre d'altres, d'*El futur del catalanisme* (1997, en col·laboració amb J. Termes) o de *Le nationalisme catalan* (París:2004, en col·laboració amb C. Santacana). Darrerament ha estat coordinador i coautor de *L'Ateneu i Barcelona. Un segle i mig d'acció cultural* (2006).